

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
16-2572 / 10
Београд

АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

дел.бр. 22309 датум: 16.3. 2011.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06), односно чл. 31. ст. 2. Закона о Заштитнику грађана („Сл. гласник РС“, бр. 79/05 и 54/07), и чланова 33. и 35. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском омбудсману („Службени лист АПВ“, број 23/02, 5/04, 16/05 и 18/09), као и на основу чињеница и података прикупљених истраживањем о службеној употреби језика и писама националних мањина у Србији, Заштитник грађана и Покрајински омбудсман

УТВРЂУЈУ

У поступку издавања личних карата не постоји уједначена пракса полицијских управа/станица у погледу поуке о праву на упис у личну карту презимена и имена припадника* националних мањина на језику и писму националних мањина.

У полицијским управама/станицама није истакнуто обавештење о праву припадника националних мањина на упис у личну карту презимена и имена према језику и писму националних мањина, нити обавештење о исправама које је потребно поднети уз захтев за издавање личне карте ради остваривања тог права.

Недостатак ових информација доводи до тога да грађани припадници националних мањина не остварују у одређеним полицијским управама/станицама право на упис у личну карту презимена и имена на језику и писму националне мањине. То право не могу да остваре грађани припадници националних мањина, који желе да им у личној карти презиме и име буде уписано и на језику и писму националне мањине, јер су подаци о имену и презимену у изводу из матичне књиге рођених уписани само на српском језику, ћириличким или латиничним писмом.

С обзиром на утврђено, Заштитник грађана и Покрајински омбудсман упућују Министарству унутрашњих послова

* Све именице које су у препоруци употребљене у мушком граматичком роду односе се, без дискриминације, и на лица женског пола.

ПРЕПОРУКУ

Министарство унутрашњих послова обезбедиће да у свим полицијским управама/станицама буду истакнута обавештења **о праву на упис у личну карту презимена и имена припадника националних мањина на језику и писму националних мањина.**

Министарство унутрашњих послова обезбедиће и да у свим полицијским управама/станицама буду истакнута обавештења **о томе да је неопходно да грађани припадници националних мањина, уколико желе да у личну карту упишу презиме и име на језику националне мањине и његовом писму, у захтеву изричито наведу језик националне мањине и писмо на којем желе да им подаци буду уписани, односно исправама које је потребно поднети уз захтев за издавање личне карте ради остваривања тог права.**

Министарство унутрашњих послова ће посебно обезбедити:

- *Да се подаци о презимену и имену уписују у личну карту исто како су уписани у изводу из матичне књиге рођених;*
- *Информацију о томе за које језике и писма националних мањина постоје технички услови за упис.*

Потребно је да Министарство предузме мере неопходне ради извршавања обавезе полицијских службеника да у непосредној комуникацији обавештавају и упућују припаднике националних мањина како да остваре право на упис личних података у личне карте на језику националне мањине и његовом писму, посебно у случајевима када такав захтев истакну, а приложе извод из матичне књиге рођених у коме су подаци уписани само на српском језику било на ћириличком, било на латиничном писму.

У полицијским станицама, које се налазе на подручјима у којима је у службеној употреби и језик националне мањине и његово писмо, ово обавештење треба да буде истакнуто и на језику националне мањине.

Министарство унутрашњих послова обавестиће Заштитника грађана и Покрајинског омбудсмана у року од 60 дана, од дана пријема препоруке о предузетим мерама и поступању по њој.

РАЗЛОЗИ

Представници националних савета националних мањина су у више наврата указивали Заштитнику грађана и Покрајинском омбудсману на проблеме са којима се припадници националних мањина суочавају уколико желе да личне податке упишу у личну карту на матерњем језику и његовом писму. Поред тога, Заштитник грађана је на основу истраживања о службеној употреби језика и писама националних мањина, које је спровео 2009/2010. године, утврдио да постоји: недовољна информисаност грађана припадника националних мањина о законом предвиђеном праву и условима за издавање документа са уписаним презименом и именом на језику и писму националне мањине, фактичка немогућност уписа презимена и имена у личну карту и на српском језику ћирилице и на

језику и писму националне мањине, као и немогућност уписа комбинованог презимена на језику и писму националне мањине и српском језику на латиници или ћирилици.

Заштитник грађана је током редовних надзора полицијским управама и станицама, а и током истраживања о службеној употреби језика и писама националних мањина, које је спровео 2009/2010. године утврдио да **постоје потребни технички услови за упис презимена и имена припадника националних мањина у личну карту на њиховом матерњем језику**. То је потврђено и одговором Министарства унутрашњих послова које је Заштитника грађана обавестило да су у полицијским управама и станицама на територији Републике Србије обезбеђени неопходни технички и други услови за упис података на 10 језика и то: албанском, босанском, бугарском, мађарском, словачком, румунском, русинском, турском, хрватском и чешком.

Заштитник грађана је поступајући по притужбама грађана албанске националности из Медвеђе утврдио да је основни узрок неостваривања права на упис презимена и имена у личну карту необавештеност грађана о поступку у којем се ово право остварује, посебно о томе како да остваре право на упис презимена и имена у личну карту на језику и писму свог језика уколико им је у изводу из матичне књиге лично име уписано на српском ћириличким или латиничним писмом. Наиме, на основу надзора у полицијској станици у општини Медвеђа утврђено је да постоје технички услови и да се издају личне карте у којима су подаци о презимену и имену грађана уписани на албанском језику и његовом писму. Међутим, у разговору са подносиоцима притужбе којима је, упркос томе што су истакли захтев да им у личној карти буду уписани презиме и име на албанском и његовом писму, лична карта издата с уписаним подацима на српском и ћирилици, утврђено је да је до тога дошло јер грађани нису били обавештени о томе да ће им у личну карту бити уписани презиме и име онако како су уписани у изводу из матичне књиге рођених који су приложили уз захтев за издавање личне карте. Дакле, грађани **нису имали информацију о томе да је поред истакнутог захтева, неопходно и то да доставе извод из матичне књиге рођених у којима је лично име уписано у изворном облику, на албанском језику и његовом правопису**. Током разговора грађани су били изричитии да им такво обавештење није дато и да нису поучени да могу да изврше додатни упис личних података у матичне књиге на албанском језику и његовом правопису и да је то начин путем кога могу да остваре право на упис презимена и имена на матерњем језику у лична документа.

Одредбом члана 9. Закона о личној карти („Службени гласник РС“, бр. 62/2006) прописано је да се подаци о презимену и имену уписују онако како су уписани у извод из матичне књиге рођених и да се подаци о презимену и имену припадника националних мањина паралелно уписују и по правопису и писму српског језика. Упис личног имена у изворном облику у матичне књиге представља основ за остваривање права на упис личног имена у друге јавне исправе и службене евиденције. Правилник о личној карти (Службени гласник РС, бр. 11/2007, 9/2008) у члану 8. став 3. утврђује да се у захтеву за издавање личне карте наводи и језик и писмо на коме треба уписати податке у образац личне карте.

Непосредним надзором утврђено је и да истакнута обавештења у полицијским станицама садрже само опште информације о потребним прилозима уз захтев за издавање личне карте, у складу са чл. 10. Правилника о личној карти.

Право на упис личних података на матерњем језику и писму у идентификационе документе и начин остваривања тог права нису позната свим грађанима. Тек пружањем

тих информација стварају се услови да грађани припадници националних мањина у потпуности одлуче о остваривању свог права.

У складу са начелима добре управе, обавеза органа управе је да грађане правилно и потпуно информише о њиховим правима и обавезама и тако омогући да заиста и остваре загарантована права. Сви органи јавне власти обавезни су да не само формално поступају по закону, већ да стручно и ефикасно одговарају на захтеве грађана, да буду окренути њиховим потребама, отворени и лако доступни, да према грађанима поступају са пуним уважавањем и пажњом. Дужни су не само да грађанима не наносе штету, већ и да теже остваривању њихових права и на закону заснованих интереса у највећој могућој мери, чувајући истовремено и јавни интерес. Напоследку, пружање информација о правним радњама које грађани треба да предузму у циљу остваривања својих права и интереса је дужност органа управе и јавних службеника у складу са члана 79. Закона о државној управи.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман упућују препоруке у циљу остваривања и унапређења права грађана припадника националних мањина, имајући у виду сврху закона и значај остваривања права уписа личних података на језику и писму националних мањина за очување личног и националног идентитета.

У складу са чланом 31. ст. 3. Закона о Заштитнику грађана, Министарство унутрашњих послова ће, најкасније у року од 60 дана од дана добијања препоруке, обавестити Заштитника грађана и Покрајинског омбудсмана о томе да ли је поступио по препоруци и отклонио недостатак, односно о разлозима због којих, евентуално, није поступио по препоруци.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

Саша Јанковић

Анико Мушкиња Хајнрих